

Luontokasvatuksen käsikirja

Mäntyharjun varhaiskasvatus
2025

MÄNTYHARJU.
Varhaiskasvatus

KÄSIKIRJAN RAKENNE

A

MIKSI LUONTOON?

- Yhdessä kasvaen
- Lähiluonnon monet mahdollisuudet
- Lähiluonnon hyödyt
- Luontosuhde ja lapsuus
- Leikki luontokasvatuksessa
- Tunnekasvatus luontopedagogiikassa

B

LUONNOSSA ERI VUODENAIKONA

- Retkeen valmistautuminen
- Oppimisen alueet
- Syksy, talvi, kevät ja kesä

C

LUONTOTOIMINNAN VUOSIKELLOT

- Musiikki, liikunta, kieli ja ruokakasvatus

A MIKSI LUONTOON?

MÄNTYHARJU.

Luontoa, kulttuuria, elämää!

Mäntyharjulaisten varhaiskasvatuksen ydinajatus

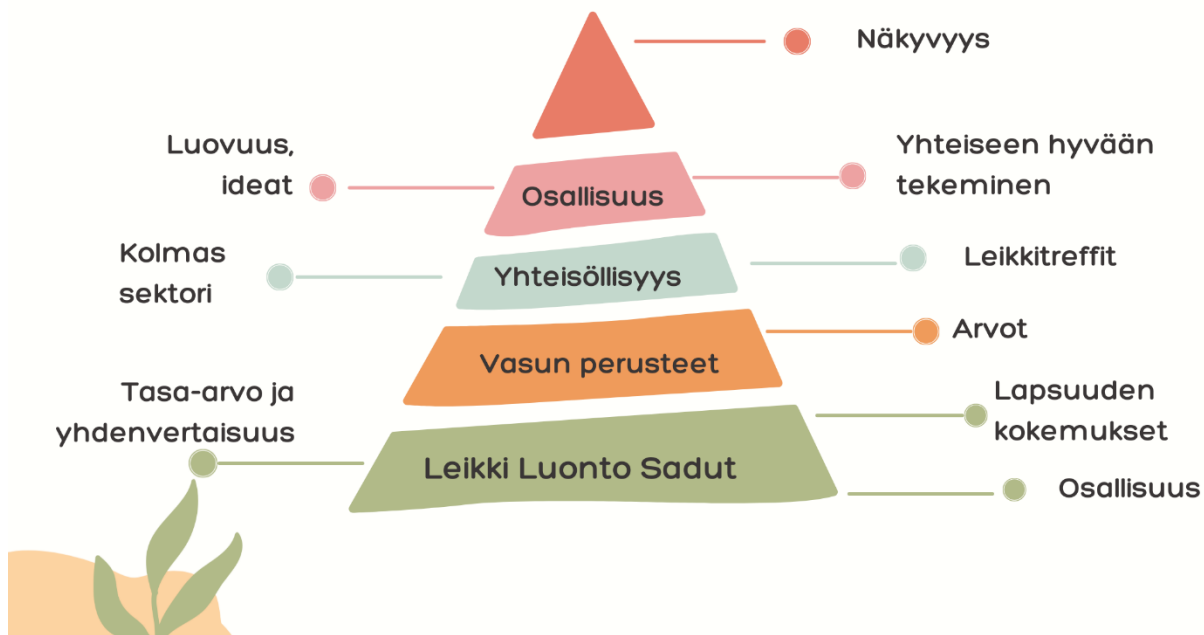
Varhaiskasvatuksen perustana on lasten osallisuus ja oppiminen omien mielenkiinnon kohteiden pohjalta. Jokaiselle lapselle tarjotaan yhdenvertaisesti mahdollisuus leikkiin, liikkumiseen ja luontokokemuksiin.

Luonnossa tapahtuva pedagoginen toiminta pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joita täydennetään mäntyharjulaisten varhaiskasvatuksen omilla arvoilla.

Luonto on keskeinen osa Mäntyharjua – se tarjoaa tilaa luovuudelle, ideoille ja yhteisöllisyydelle. Retket ja yhteiset hetket vahvistavat yhteenkuuluvuutta, ja luontopedagogiikan dokumentointi tekee laadukkaan varhaiskasvatuksen näkyväksi.

Mäntyharjun kunta on houkutteleva, turvallinen ja luonnonläheinen kasvuympäristö lapsiperheille.

Mäntyharjun varhaiskasvatus Yhdessä kasvaen - hyvä alku elämälle

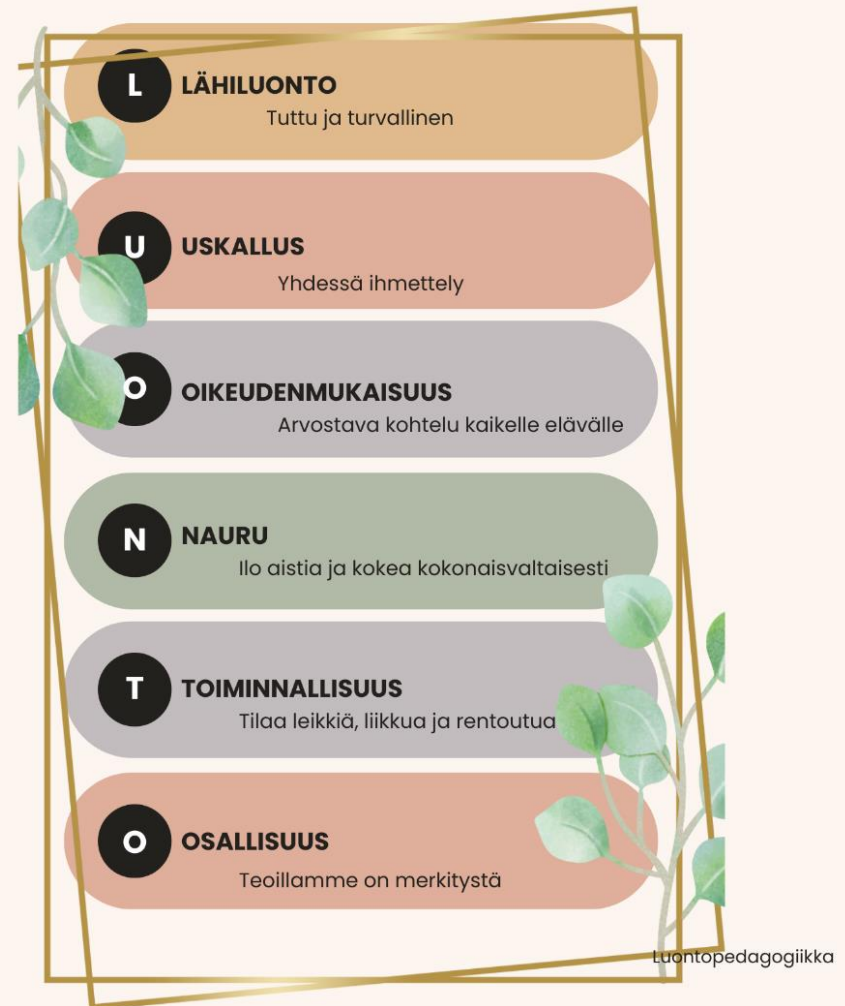

Lähiluonnon monet mahdollisuudet

Varhaiskasvatuksen luontokasvatuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä kokonaisvaltaisesta pedagogiikasta, joka ylläpitää kestäväää elämäntapaa.

Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja suomalaisen kulttuuriperinteen siirtäminen lapsille ja perheille antaa vahvan pohjan eettiselle ajattelulle.

Lähiluonto edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Lähiluonnon hyödyt

Tutkimusten mukaan luontoympäristöllä on monia merkittäviä fyysisiä ja psyykkisiä terveysvaikutuksia lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Varhaiskasvatuksen luontopedagogiikka tukee laaja-alaista oppimista ja mahdollistaa erilaisia aistikokemuksia. Luontoympäristö kannustaa lapsia uteliaisuuteen ja ympäristön tutkimiseen.

Säännöllinen ulkoilu ja retkeily lähiluonnossa auttavat lapsia oppimaan luonnosta konkreettisten esimerkkien ja leikin avulla.

- mukaillen Palmerin ympäristökasvatuksen puumallia

Luontosuhde ja lapsuus

Luontosuhde syntyy lapsuuden aikana positiivisten kokemusten, vuorovaikutuksen ja aikuisen esimerkin kautta, ja se vahvistuu luonnossa liikkumisen, tutkimisen ja leikkimisen seurauksena. Vahva lapsuuden aikainen luontosuhde kantaa aikuisuuteen saakka ja vaikuttaa positiivisesti ihmisen asenteisiin ja arvovalintoihin luontoa kohtaan, ekologiseen ajatteluun ja parempaan henkiseen terveyteen.

- Mari Parikka-Nihti — Terhi Ek, 2024
Onni olla ulkona
Luonto- ja kestävyyskasvatus varhaislapsuudessa

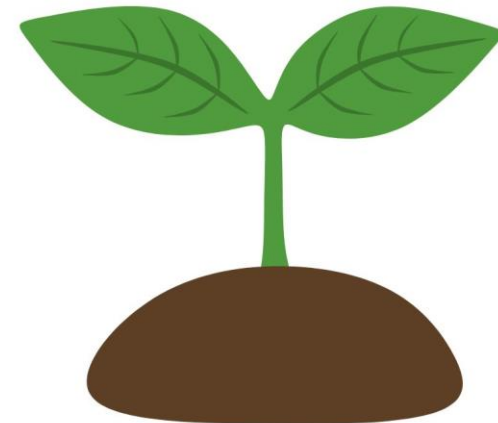
Lapsuus on merkittävä elämänvaihe

Lapsuudessa asiat koetaan ensimmäistä kertaa ja koetuista asioista muodostetaan ainutkertaisten käsitykset.

Lapsuus on oppimisen, arvojen ja tunteiden muokkautumisen vahvaa aikaa.

Varhaislapsuudessa juurrutetaan minäkuva toimijana ja oppijana.

Vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa rakentuu sosiaalinen identiteetti sekä aloitetaan tunnetaitojen harjoittelu.

Leikki luontokasvatuk- sessa

Jokainen työntekijä voi lähestyä leikin kautta luontopedagogiikkaa niistä lähtökohdista, jotka tuntuvat sopivilta. Metsään meneminen, hetki kiireetöntä yhdessäoloa on jo luonteva alku luontokasvatukselle.

Merkityksellinen paikkasuhde leikille vie aikaa. Mitä pienemmät lapset, sitä enemmän korostuu tuetun leikin osuus ja työntekijän sitoutuminen sekä heittäytyminen leikkiin.

- Taina Laaksoharju 2025. Lapsen luontosuhde ja sen kehitysvaiheet

Tunnekasvatus luontopedagogiikassa

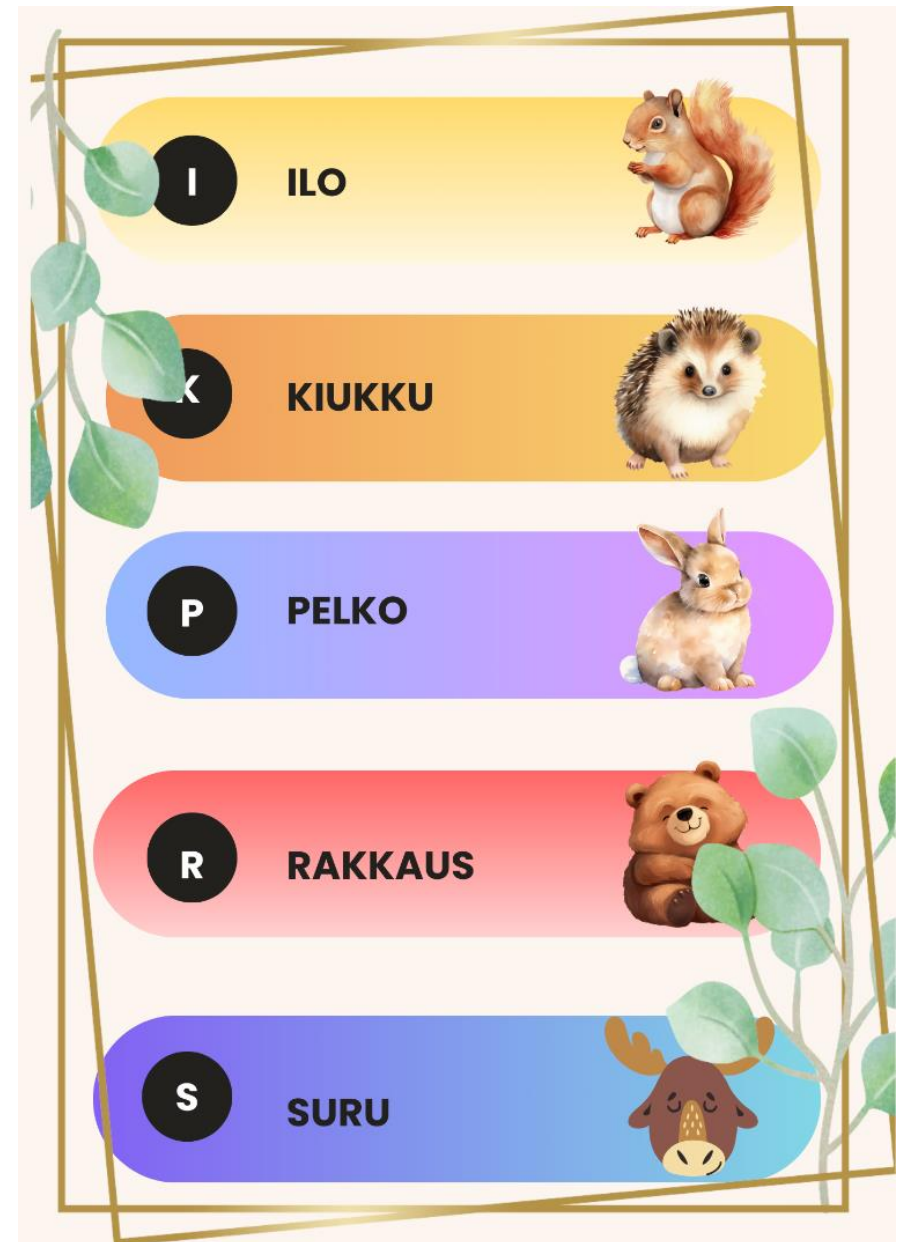
Mäntyharjun varhaiskasvatuksen tunnekasvatuksen menetelmäksi on valittu Suomen Ladun Tunteet hukassa metsäseikkailu.

Tämä menetelmä on metsään tai luontoympäristöön viety tunnetaitoseikkailu. Luonnossa opitaan turvallisen aikuisen opastuksella erilaisia tunteita ja niiden ymmärtämistä sekä luonnon ja eläinten kunnioittamista. Tunnetaitoseikkailussa kehittyvät lapsen omat ongelmaratkaisutaidot, luovuus sekä yhdessä toimiminen. Menetelmä sisältää aistiharjoituksia, kehontuntemusharjoituksia, väriterapiaa ja luonto- sekä tunnetyöskentelyä.

Metsäseikkailun eläinhahmot ovat tunnettuja ja osa suomalaista luontoa. Ne ovat hellyttäviä, mutta samalla omaavat luonnetta. Lapsen on helppo samaistua niihin ja ohjaaja voi halutessaan lisätä myös faktatietoa eri eläimistä.

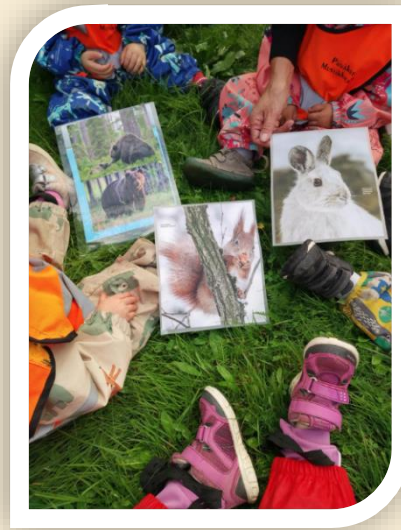

- Suomen Latu. Tunteet hukassa

LUONNOSSA ERI VUODENAIKOINA

Retkeen valmistautuminen

- ✓ Tutustu edeltä käsin retkikohteeseen, ellei se ole ennalta tuttu
- ✓ Kartoita mahdolliset riskitekijät
- ✓ Huomioi tukea tarvitsevat lapset
- ✓ Suunnittele retken pedagoginen dokumentointi
- ✓ Rakenna retkirepun sisältö jokaiseen vuodenaikaan ja lapsiryhmälle sopivaksi
- ✓ Retken päämäärä ei ole tärkein, vaan yhdessäolo luonnosta nauttien
- ✓ Huomioi jokaisen oikeudet

Retkireppu

- Ladattu puhelin
- Ensiapuvälineet
- Erilaiset luontokirjat teeman mukaan
- Luupit, suurennuslasit
- Tasku- ja otsalamput
- Kiikarit
- Erikokoiset mitat (esim. naru-, metrimitta, desilitran mitta)
- Kannelliset ja läpinäkyvät purkit
- Luontoystävällinen naru
- Sakset ja puukko
- Istuinalustat
- Mukit ja vettä
- "Motivaatiorusinat"
- Käsipaperi
- Roskapussit
- Potta

Oppimisen alueet

Oppimisen alueita yhdistelevä ja soveltava pedagoginen luontotoiminta mahdollistaa asioiden ja ilmiöiden laajalaisen tarkastelun ja tutkimisen eri vuodenaikoina.

Lasten mielenkiinnon kohteet ja kysymykset ovat luontotoiminnan keskeinen lähtökohta.

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

SYKSY

Lehdistön lemmikit

Pienet peikkoveitikat
sadonkorjuussa auttavat.

Tuuma istuu ja
poimintaniksit jakaa.
Toimi puurtaa,
siis oivan herkkusadon takaa.

Kun kutsut Tuumaa,
tulee tohinaasi ratkaisu.
Toimilta löytyy pulmaan
käytännön ratkaisu.

- Terhi Kastehelmi Aalto
Sammaliston satusatoa

Kielten rikas maailma

- Suomalaiset metsän sadut, riimit ja lorut
- Eläinsadut; ryhmän valitseman sadun rikastaminen draaman, kuvallisen ilmaisun ja musiikin avulla
- Tutkiminen, tunnistaminen, nimeäminen ja keskustelu lasten kanssa; eläimet, kasvit, kirjaimet
- Sadutus
- Satuhieronta
- Yhteistyö kirjaston kanssa

Ilmaisun monet muodot

- **Aistien käyttö luonnossa**
 - Luonnon äänien kuuntelu
 - Metsän tuoksut
 - Värien rikkaus pihassa ja metsässä
 - Luontomateriaalien tunnustelu
 - Marjojen makeus
- **Luonnon värit ja muodot**
 - Löydätkö metsästä kaikkia värejä; päävärit - välivärit
 - Mitä muotoja löydät luonnosta
 - Mitä muotoja voi rakentaa luonnonmateriaaleista
- **Luonnon materiaalien käyttö kädentaidoissa**
 - Kasveilla ja marjoilla maalaaminen
 - Kasvipainanta
- **Luonto musiikissa**
 - Luonnonsoittimet, kehosoitimet
 - Musiikkikasvatus, ks. vuosikello
- **Syksyn tanssi**; sadetanssi, esim. Camille Saint-Saëns: Akvaariosta (Eläinten karnevaali)

Minä ja meidän yhteisömme

- **Tapahtumat**

- 15.8. kotimaisten marjojen päivä
- Elokuun viimeinen lauantai Suomen luonnon päivä
- Sadonkorjuu koko talon yhteisenä tapahtumana yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa
- Luontorastirata (syksyinen luontotehtävärata)
- Lokakuussa eläinten viikko (Sey:n materiaali)
- Marraskuussa lapsen oikeuksien viikko
 - Pidetään lastenkokous, jossa lapset päättävät, mitä he haluavat tehdä ko. viikolla kodassa ja/tai luonnossa
- Tassutuokio
- Retki maatilalle

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- **Syksyn merkkien havainnointi ja tutkiminen**
 - Valokuvataan syksyn merkkejä luonnosta ja valitaan lapsia kiinnostava aihe, johon tutustutaan paremmin
 - Ruska ja värit
- **Lähiympäristöön tutustuminen**
 - Oman retkipaikan valinta
 - Rakennetaan metsässä majoja puiden oksista ja muista luonnonmateriaaleista
 - Dokumentointi aistien avulla; Lapset valitsevat metsästä jonkun mieluisan paikan, jossa he tekevät havaintoja eri aisteillaan ja alueesta otetaan kuva eri vuodenaikoina
- **Ryhmiä nimettyjen linnunpönttöjen puhdistus omalta metsäalueelta**
- **Metsämatikka; Leikin kautta matemaattisten taitojen opettelu**
 - Lajittelu, luokittelu, sarjoittaminen; kivet, kepit, kävyt, marjat
 - Lukujono; heinään pujotetut marjat

Kasvan, liikun, kehityn

- Yhteistyötaidot liikunnan keinoin
- Metsän temppuradat lapsen luontovalmiuden kartoittajana
- Luonnon monimuotoisuuden hyödyntäminen (tasapainottelu kannoilla, kivillä, kaatuneilla puunrungoilla, kiipeily mäelle, kiville ja varvikolle)
- Retkipaikkojen rakentaminen; työntäminen, vetäminen, kivien vieritys, kantaminen, haravointi, lehtien kuljetus
- Ruokakasvatus, ks. vuosikello
- Liikuntakasvatus, ks. vuosikello

TALVI

Hallatar

Hallatar puettuna pukuun hienoon
hyytää hyisellä hypyllään koko tienoon.

Kylmä sää onhan talven tarkoitus.
Keväällä vasta seuraa sen karkoitus.

Kuka lumilinnassa asustaa?

Sekin oitis ratkeaa,
kun mietit hetken aikaa
ja käytät sadun taikaa.

- Terhi Kastehelmi Aalto
Kylmää häntäkyytiä

Kielten rikas maailma

- **Talvisen metsän tarinat, riimit ja lorut**
 - eläinsadut, joulusadut
- **Tutkiminen, tunnistaminen, nimeäminen ja keskustelu lasten kanssa**
 - talvinen luonto, paikkalinnut
- Sadutus
- Satuhieronta
- Yhteistyö kirjaston kanssa

Ilmaisun monet muodot

- **Aistien käyttö luonnossa**
 - Luonnon äänien kuuntelu
 - Kylmä-lämmin
- **Luonnon värit ja muodot**
 - Lumeen maalaaminen
 - Lumenveisto, lumilinna, lumilyhdyt
 - Mitä muotoja voi rakentaa lumesta
- **Luonto musiikissa**
 - Musiikkimaalaus
 - Musiikkikasvatus, ks. vuosikello
- **Talven tanssi;** lumihiutaletanssi, esim. Pjotr Tšaikovski:
Pähkinänsärkijä – Lumihiutaletanssi

Minä ja meidän yhteisömme

- **Tapahtumat**

- Joulurauhan julistus eläimille
- Joulujuhla
- Luontoaiheinen joulukalenteri
- Lintujen pihabongausviikko tammikuun ajan
- Talvirieha yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa
- Luontorastirata (QR-koodijahti mediataitoviikolle)
- Tassutuokio
- Ystävyyden pajat (ystävyyssryhmät - leikkitreffit)
- Kalevalan päivä / perinneviikko
 - Isovanhempien tai ikääntyneiden ihmisten päivä yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Lintujen talviruokinta
- Jälkijahti, mikä tästä on kulkenut?
- Valokuvataan jälkiä lumella
- **Eläinten talvi**
 - suojavärin tutkiminen
 - talvesta selviytyminen; horros ja talviuni
- **Veden eri olomuodot**
 - lumen sulaminen ja roskaisuuden tutkiminen; rakennetaan lumiukko lautaselle ja seurataan lumiukon sulamista
 - jäätymiskokeet
 - jääkiteiden ja lumihitaleiden tutkiminen luupeilla
- Talvikalastus; pilkkiminen
- Dokumentointi aistien avulla; Lapset valitsevat metsästä jonkun mieluisan paikan, jossa he tekevät havaintoja eri aisteillaan ja alueesta otetaan kuva eri vuodenaikoina
- **Metsämatikka; Leikin kautta matemaattisten taitojen opettelu**
 - Perusmuodot

Kasvan, liikun, kehityn

- Metsän temppuradat lapsen luontovalmiuden vahvistajana
- Hankipallo
- Villasuokkajuoksu lumessa
- Lumileikit
- Hiihto, luistelu, mäenlasku
- Lumimajan rakentaminen
- Retkipaikkojen huoltaminen; lumen auraus, polkujen tallettaminen
- Ruokakasvatus, ks. vuosikello
- Liikuntakasvatus, ks. vuosikello

KEVÄT

Viherkeiju vihreä

Tehtävä on melkoinen viherkeijuneitosen.
Hämpä tanssitaidollaan
vihreäksi verhoo maan.

Myös vihervaipan pensaat, puut,
lehdet, varret, monet muut
saavat hänen voimallaan.
Luomakunta jakaa kiitostaan.

- Terhi Kastehelmi Aalto
Keväteväät

Kielten rikas maailma

- **Keväisen metsän tarinat, riimit ja lorut**
 - eläinsadut, pääsiäinen
- **Tutkiminen, tunnistaminen, nimeäminen ja keskustelu lasten kanssa**
 - keväinen luonto, kasvit, kasvaminen
- Sadutus
- Satuhieronta
- Yhteistyö kirjaston kanssa

Ilmaisun monet muodot

- **Aistien käyttö luonnossa**
 - Luonnon äänien kuuntelu; lintujen laulu, tuulen suhina
 - lämmin - viileä
 - märkä - kuiva
- **Luonnon värit ja muodot**
 - sävyerot
- Lapset valitsevat mieluisimmat säätilat, joista tekevät musiikkiesityksen eri soittimien ja oman kehon avulla
- **Luonto musiikissa**
 - Musiikkikasvatus, ks. vuosikello
- **Kevään tanssi**; kevätuuultanssi, esim. Antonio Vivaldi: Vuodenajat – Kevät (1. osa)

Minä ja meidän yhteisömme

- **Tapahtumat**

- Roskien keräyspäivä “roskaton raitti” huhtikuussa
- Suomen lasten metsäretkipäivä toukokuussa
- Lasten lintuviikko toukokuussa
- Kevättapahtuma metsässä
- Tassutuokio

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- **Heräävä luonto**
 - kevätseuranta
- **Istutus ja kasvatus**
 - kasvulaatikot
 - kevään juhlien huomiointi; pääsiäinen, äitienpäivä
 - yhteistyö Marttojen kanssa
- **Pönttöbongaus;** ryhmien omien linnunpönttöjen uusien asukkaiden pesinnän seuranta
- Valokuvataan kasvun ihmettä
- **Dokumentointi aistien avulla;** Lapset valitsevat metsästä jonkun mieluisan paikan, jossa he tekevät havaintoja eri aisteillaan ja alueesta otetaan kuva eri vuodenaikoina
- **Metsämatikka;** Leikin kautta matemaattisten taitojen opettelu
 - lajittelu (biojäte, muovi, metalli)

Kasvan, liikun, kehityn

- Metsätaitorata motoristen taitojen kartoittamiseen
- Retkipaikkojen siivous ja kunnostus; somistaminen luonnonkukilla
- Metsäseikkailu, joka perustuu valmiiseen tai lasten keksimään tarinaan, joka voi sisältää
 - ongelmanratkaisua, leikkejä ja pelejä
 - liikunta- ja oppimistehtäviä
- Ruokakasvatus, ks. vuosikello
- Liikuntakasvatus, ks. vuosikello

KESÄ

Kasvuapua

Kaikki sujuu, kun on aika.
Siinä koko kasvun taika.

Floris-keiju hoivataidoillaan
loihtii puutarhan kukkimaan.

Verso-veikko violettinen
saa ponnistusavukseen nykäyksen.

- Terhi Kastehelmi Aalto
Kevätevää

Kielten rikas maailma

- **Kesäisen metsän tarinat, riimit ja lorut**
 - ötökkätarinat, kukkatarinat
- **Tutkiminen, tunnistaminen, nimeäminen ja keskustelu lasten kanssa**
 - kesäinen luonto, ötökät, kalat, kukat
- Sadutus
- Satuhieronta
- Yhteistyö kirjaston kanssa

Ilmaisun monet muodot

- **Aistien käyttö luonnossa**
 - luonnon äänien kuuntelu; ötököiden äänet, sateen ropina
 - kukkien tuoksuttaminen
- **Kivien maalaaminen**
 - varhaiskasvatuksen Finstones
- **Kukkien kerääminen**
 - kimput, kranssit
- **Ötökkähotellien rakentaminen kierrätys- ja luonnonmateriaaleista**
- **Luonto musiikissa**
 - Musiikkikasvatus, ks. vuosikello
- **Kesän tanssi; aurinkotanssi, esim. Edvard Grieg: Aamutunnelma (Peer Gynt)**

Minä ja meidän yhteisömme

Tapahtumat

- Juhannusjuhlat / Tassutuokio
- Luonnon kukkien päivä kesäkuussa
- Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset retket

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- **Istutuksista huolehtiminen;** kastelu ja kitkeminen
- **Dokumentointi aistien avulla;** Lapset valitsevat metsästä jonkun mieluisan paikan, jossa he tekevät havaintoja eri aisteillaan ja alueesta otetaan kuva eri vuodenaikoina
- **Metsämatikka;** Leikin kautta matemaattisten taitojen opettelu
 - lajittelu
 - muodot

Kasvan, liikun, kehityn

- **Kesäolympialaiset kevään metsätaitoradan pisteitä hyödyntäen**
 - juoksua eri tavoin, hyppelyä luonnon esteiden yli, tasapainoilua kivillä ja puunrungoilla, käpyjen keräystä, keppien heittoa, kiipeilyä, pujottelua puiden välitse
- **Retkipaikalla ruokaileminen ja rentoutuminen**
- **Retket lähiympäristöön**
 - leikkipuistot, ranta
- **Ruokakasvatus, ks. vuosikello**
- **Liikuntakasvatus, ks. vuosikello**

LUONTOTOIMINNAN VUOSIKELLO

MUSIIKKI

VUOSIKELLO

SYKSYLAULUT

Rytmisoihtimet, tavutus
Ympäristön äänet
Kuvitetut laulut
Musiikkimaalaus (värit ja tunnelma)
Eläinlalulut (rytmisoitto improvisoiden)
Soitinsadut

KEVÄTLAULUT

Luonnon äänet
Kuuntelu
Eläytyminen
Lasten omat esitykset
Musiikin ilmaisu kehollisesti
Pääsiäinen
Soitinsadut

TALVILAULUT

Musiikkisadut
Kaikulaulu
Joululaulut /-leikit
Esiintyminen
Soitinsadut

KESÄLAULUT

Itsetehdyt soittimet ja soittaminen
Ötökkälaulut ja -äänien matkiminen
Orkesteri
Luontosoihtimet
Soitinsadut

LIIKUNTA

VUOSIKELLO

SYKSY

Metsäliikunta
Tasapainoilu
Perusliikuntataidot
Pihasuunnistus
Retkeily

KEVÄT

Musiikkiliikunta
Luontoliikunta
Satuliikunta
Seikkailuliikunta
Yleisurheilu

TALVI

Kehonhallintataidot
Talviurheilu ja -liikunta
Välineliikunta
Temppuradat

KESÄ

Pallo- ja pihapelit
Kulkuvälineet
Retket lähiympäristöön
Puistot, kentät

KIELI

VUOSIKELLO

SYKSY

Oma nimi
Kerronta ja sadutus
Syyskirjat ja -sadut
Eläinlorut
Nimeäminen (värit,
kehonosat)

TALVI

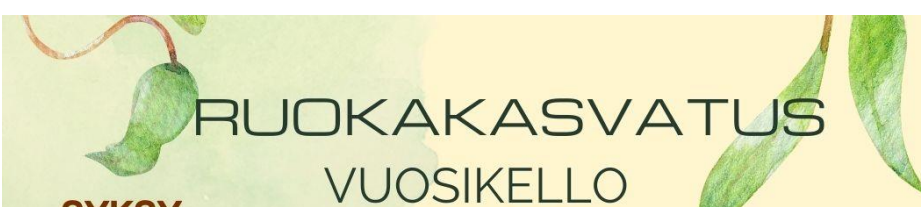
Perinne- ja talvilorut
Arvoitukset
Talvikirjat ja -sadut
Nimeäminen
Kerronta ja sadutus
Monilukutaito

KEVÄT

Näytelmät
Riimit
Improvisaatio
Nimeäminen
Kerronta ja sadutus

KESÄ

Ötökkälorut ja -tarinat
Kerronta ja sadutus
Satuhieronta
Leikillinen kirjainseikkailu

RUOKAKASVATUS

VUOSIKELLO

SYKSY

Syysadon maistelu
Arvaa, mikä kasvis-
tunnusteluleikki
Etsitään haju- ja
kuvaparit
Taikasienileikki
Hävikkiruokaviikko

TALVI

Leipominen
Perinneruoat
Kuvataan
esimerkkiateriat
Matkataan
makumaailmalla

KEVÄT

Siemenet suuhun ja
multaan
Leipominen
Salaatin tekeminen

KESÄ

Hauskat hedelmähahmot
Syödään ulkona
Makuraati marjoista ja
yrteistä

Lähteet

Fågel, Riina - Jussila, Virpi - Sarkkinen, Silja (toim.) 2021. Ilo kasvaa ulkona - luontotoiminnan käsikirja <https://ilokasvaaukonna.fi/wp-content/uploads/2021/12/ilo-kasvaa-ulkona-luontotoiminnan-kasikirja.pdf>.

Palmerin ympäristökasvatuksen puumalli 1998.

Kastehelmi Aalto, Terhi. Kevätevää

Kastehelmi Aalto, Terhi. Kylmää häntäkyttä

Kastehelmi Aalto, Terhi. Sammaliston satusatoa

Laaksoharju Taina 2024. Lapsen luontosuhde ja sen kehitysvaiheet. Lapselle hyvinvointia Luonnosta -kurssin tallenne <https://rb.gy/c9ff0s>. Lapinlahden Lähde

Luontopainotteinen varhaiskasvatus Pilke-päiväkodeissa. <https://pilkepaivakodit.fi/painotus/luonto/>

Parikka-Nihti, Mari - Ek, Terhi 2024. Onni olla ulkona. Luonto- ja kestävyyskasvatus varhaislapsuudessa. Santalahti

Tunteet hukassa. Suomen Latu. <https://www.suomenlatu.fi/koulutus/lapset-perheet/tunteet-hukassa.html>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>

Kuvagalleria

